

Ο Ν Ο Υ Μ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρᾶνεται ἄρα
δεῖται πῶς δὲ φοβᾶται τὴν
ἐλπίδα—ΨΥΧΑΡΗΣ.



Κάθε γλῶσσα ἔχει τοὺς φυ-
σικοὺς τῆς κωλύσεως.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Σ'

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 19 ΤΟΥ ΗΛΩΝΗΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΣΥΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 353

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΩΤΗΣ. Φυλλάδες τοῦ Γερο-
δῆμου (συνέχεια).
ΔΗΜ. ΒΟΥΓΥΡΑΣ. Ὁ κῆρ Βολβῆς.
ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ. Ἐπὶ τὴν «Κοιλιάδα».
ΛΙΓΕΙΑ. Μαραμένα λουλούδια.
ΚΑΠ. ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Ποῦ μισεῖτε, παιδάκι μου;
(συνέχεια).
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ. Τὰ παιδιά μου.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*)

Γ'

ΠΡΩΤΗ ΔΑΧΤΑΡΑ

Εἶπαμ πῶς εἶτανε χειμῶνας, καὶ χειμῶνας βα-
ρύς. Εὐπύνησα τὴν αὐγὴ καὶ τουρτούριζα. Ἔτσι θά-
τρεμε κ' ἡ Λενιώ, εἶπα στὸ νοῦ μου. Σφύριζε ὁ βο-
ριάς στὰ παράθυρα. Εἶταν ἀκόμα σκοτάδι, μὰ ἡ καν-
τῆλα μισόφεγγε μπροστὰ στὰ κόνισματα. Ἀκούγον-
τας θέρυδο κάτω, σηκώθηκα καὶ κατέδηκα. Τὸ γέρο
ζητοῦσα νὰ μοῦ τὴν ἀποσώση τὴν τρομερὴ τὴν ἱστο-
ρία, μὰ εἶτανε φευγάτος ὁ γέρος. Ἄλλον τρόπο δὲν
εἶχε παρὰ νὰ καταφέρω τὴ μάνα νὰ μοῦ τὸ δη-
γηθῆ τὸ κλέψιμο τῆς Λενιώ. Καὶ τὴν ἔστρωσε ἡ Ἄν-
νοῦλα τὸ τραπέζι, καὶ καθίσαμε, τὴν παρακάλεσα τὴ
μακαρίτισσα νὰ μοῦ τὰ ξηγήσῃ.

—Ἄ μοῦ τὸ τάξις πῶς δὲ θὰ φοβηθῆς πάλι, σοῦ
τὰ λέω, μοῦ κάνει. Ἦρθαν τίς προάλλες μιὰ βαρ-
κιά ζειμπέκια ἀπὸ πέρα σ' ἕνα τούρκικο γάμο. Κο-
ρεύανε μιὰ βραδιά γύρω στὸ μασαλᾶ. Πῆγαν ἔλοι νὰ
τοὺς δοῦν, πῆγε καὶ ὁ Καλαφάτης μετ' τὴν κόρη του.
Τὸ εἶδαν οἱ ζειμπέκκοι τὸ κορίτσι, καὶ βολθῆσαν νὰ
τὸ κλέψουν καὶ νὰ τὸ πάρουνε στὴν Ἀνατολή. Τέ-
λειωσε ὁ γάμος, ἔφυγαν τὰ ζειμπέκια, ἔμειναν πίσω
δυσὶ τρεῖς τοὺς καὶ μιὰ μέρα, καθὼς πῆγαινε ἡ Λενιώ
στὸ Σκολεῖο, τὴν πιάνουνε σ' ἕνα παράμερο σοκάκι,
τὴν παίρνουν καὶ φεύγουνε. Δέκα μέρες δὲν ἀκού-
στηκε ἡ Λενιώ. Τὴν ἐκλαίγαν οἱ δικοί της, τὴν τρα-
γουδοῦσε ὁ κόσμος. Τάλλα τέκοντες ἀπὸ τὸ γέρο
Βασίλη. Τρώγε τώρα τίς τηγανήτες σου.

Ποῦ ἔμως τηγανήτες, ποῦ τοὺς ἔδλεπα τοὺς Τούρ-
κους νὰ βάζουν τὴ Λενιώ στὸ σακκούλι τους καὶ νὰ
φεύγουν!

Ξημέρωσε ὡς τόσο, καὶ τοιμάστηκε ἡ μάνα μου

*) Ἡ ἀρχὴ του στὸ 352 φύλλο.

νὰ πάη νὰ δῆ καὶ κείνη τὴν Καλαφάταινα. Τοῦ κά-
κου τὴν παρακάλεσα νὰ μὲ πάη κ' ἐμένα. Μ' ἄ-
φησε κλαμμένο καὶ ἀπαρηγόρητο, ποῦ δὲν μποροῦ-
σα νὰ τὴ δῶ τὴ Λενιώ.

ΣΗΜ. Ἐδῶ δηγῶται καὶ ἄλλοι ὁ Γεροδῆμος, ποῦ
δὲ φαίνονται καὶ πολλὰ σπουδαῖα, ὅστε τὰ φηνοῦμε.

—Θαυρῶ πῶς πῶτερο θές νὰ εἶδε τὴ μικρὴ
παρὰ τὸ Σκολεῖο, μοῦ λέει: ἡ μακαρίτισσα, σὰν εἶδε
πῶς ἤθελα καὶ καλὰ νάρχισω Σκολεῖο. Περίμενα
πρῶτα νὰ γυρίσῃ ὁ χρόνος. Μὰ ἄς εἶναι καὶ ἀπ' αὐριο.
Νὰ εὖ φύλακάς σου.

Κι ἀνοίγει σερτάρι, καὶ βγάζει μαῦρο τσόχινο φύ-
λακα μετ' χρυσὰ γράμματα κολλημένα ἀπάνω. Τὸν
πῆρα τὸ φύλακα, καὶ κοιμήθηκα μαζί του ἐκείνη τὴ
νύχτα.

Δ'

ΣΚΟΛΕΙΟ

Κι ἀπὸ τώρα ἀρχινᾶει τὸ Βασανιστήριο ποῦ μιὰ
καὶ γιὰ πάντα στρεβλώνει: κάθε ρωμιόπουλο, ἡ κό-
λαση ποῦ στεγνώνει: καὶ ζαρώνει τὸ νοῦ του ὅπου
γίνεται: μούμια, μούμια ποῦ βγαίνει κατόπι στὸν κόσμο
φασκιωμένη μετ' τὸν πάπυρο τοῦ Δασκαλισμοῦ, καὶ στο-
λισμένη μετ' τὰ κουδούνια κορακίστικης γλώσσας, ποῦ
πρὶ νὰ πατήσῃ μέσα στὸ Σκολεῖο δὲν τὴν ἔφερε, ποῦ
τέλεια ποτὲς δὲν τὴ μαθαίνει, ἐπειδὴ κανένας δὲν ξέ-
ρει ποῦθε ἀρχινᾶει καὶ ποῦ τελειώνει αὐτὴ ἡ γλώσ-
σα. ἄγκαλὰ καὶ ἂν μποροῦσε νὰ τὴ μάθῃ, δὲ θὰ τοῦ
χρησίμευε καὶ πολὺ, ἀφοῦ τίποτε δικό του δὲν ἔχει
νὰ πῆ καὶ νὰ γράψῃ, δὲ διδάχτηκε νὰ συλλογιέται
ἀπατός του, μόνο πηγαίνει κατὰ τὰ γραμμένα τὰ βι-
βλία.

Κ' ἔτσι βγαίνει τὸ παλικᾶρι στὸν κόσμο, καὶ ἀπὸ
τὴν πολλὴ τὴν «παιδεία» σκοινιάει στὸ παραμικρὸ
πετραδάκι ποῦ βρεθῆ ἀπάνω στὸ δρόμο του. Δὲ νοι-
ώθει καλὰ ποῦ πατᾶ, —τὴ γεωλογία τὴν ξέρει μο-
ναχὰ ἀπὸ τὸ λεξικὸ πῶς ὑπάρχει. Δὲν πολυαἰξίζει τὸ
ψωμί ποῦ τρώει, —τὴ γεωργία τὴν ἔχει γιὰ πρόστυχη
τέχνη. Μιὰ σφυρίχτρα δὲν εἶναι ἄξιος νὰ φουξήξῃ. Μιὰ
κοῦκουδάγια δὲν ξέρει νὰ ζουγγαρήσῃ. Μιὰ γροθιά
δὲν μπορεῖ νὰ δώσῃ. Ἐνα πράμα ἔμαθε μοναχὰ, πῶς
«Ἀρχὴ Σοφίας φόβος Κυρίου». Δηλαδὴ ξέρει πῶς
ἐδῶ ὑπονείετα τὸ «ἔσσι!». Αὐτὸ ξέρει, καὶ αὐτὸ ἄχι
πάντα.

Ἄς τὰ φηνοῦμε ὅμως αὐτὰ τὰ λυπητερά γιὰ τὴν
ῶρα, καὶ ἄς γυρίσουμε πάλι στὴν ἱστορία μας.

Εἶτανε Δεκεμβρῆς μῆνας, τὰ κρούσταλλα κρε-
μιούνταν ἀπὸ τίς στέγες τῶν σπιτιῶν σὰ χραπόδια,
ὁ βοριάς ξύριζε καὶ σπανοὺς, τὴν ἀναπνοή σου τὴν
ἔδλεπες μιὰ πῆχη μακριὰ μπροστὰ σου, οἱ πουλη-

τάδες φωνάζανε στοὺς δρόμους καὶ ἀπὸ τὸ συνηθι-
σμένο τους πῶς μεγαλόφωνα, ἴσως νὰ ζεσταθοῦν, κ'
ἐγὼ ἐβγαίνα μαζί μετ' τὴν Ἄννοῦλα καὶ μετ' τὸ φύλακα
στὴ μασκάλῃ νὰ πάω Σκολεῖο. Συμμάζεμ δὲν
εἶχα ἀπὸ τὴν πολλὴ τὴ χαρὰ.

Γυρίσαμε μερικοὺς δρόμους, περάσαμε κοντὰ ἀπὸ
τὰ Τούρκικα, εἶδαμε τὸ σοκάκι ποῦ κλέφανε τὴ Λε-
νιώ, ἀνεβήκαμε τὸν ἀνήφορο, μπήκαμε σὲ μιὰ κόκ-
κινη πόρτα, καὶ βρεθήκαμε στὴν αὐλὴ τοῦ Σκολεῖο.

ΣΗΜ. Ἐδῶ δηγῶται τὰ πρῶτα τοῦ μαθήματα
καὶ παθήματα ὁ Γεροδῆμος, ποῦ τὸν μακρομεταχειρί-
στης ὁ δάσκαλος, κ' ἔφυγε. Τὰ ἴδια περίπου καὶ στὸ
πέμπτο κεφάλαιο δὲν εἶναι μεγάλη ἀνάγκη νὰ ξανα-
γραφοῦν αὐτὲς οἱ σελίδες, καὶ τίς ἀφήνοῦμε.

Ε

ΚΑΡΑ ΚΟΛ, ΧΑΖΙΡ ΟΛΙ

Ὡς τόσο δὲν ἀργήσανε νὰρθοῦν τὰ Χριστού-
γέννη. Τὰ φορέματα ποῦ μοῦ τοίμαζε τώρα καὶ δυσὶ
βδομάδες ἡ ἀδερφή μου εἶτανε βαλμένα κοντὰ στὸ
προσκέφαλό μου, νὰ τὰ βρῶ τὴν αὐγὴ σὰ με ξυ-
πνήσουνε νὰ μὲ πάρουνε στὴν ἐκκλησιά. Σηκωθή-
καμε τρεῖς ὥρες πρὶ νὰ ξημερώσῃ. Τὸ «κόλι» ἀκόμα
φώναζε ἀπὸ τὸ κάστρο, καὶ τᾶγρια λόγια τοῦ ἀντι-
λαλοῦσανε στὸν ἀέρα: «Καρά Κόλι, Χαζίρ ὀλι!» Μούγ-
κριζε τὸ κόλι: σὰ θεοῦ ποῦ ξυπνᾶει τὴ νύχτα γιὰ
νὰ τρομάξῃ τὸν κόσμο μουγκρητὸ καὶ ἀπὸ τοῦ λιον-
ταριοῦ τρομερώτερο.

Μὰ ἔχι, δὲν εἶναι τὸ Κόλι θεοῦ. Εἶναι ἀνα-
στημένος Προφήτης ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ μνημοῦρι
του, καὶ ἀνεβαίνει στὴν Τάμπια, καὶ φωνάζει πῶς ἐδῶ,
ἐδῶ εἶναι ἡ Κόλαση ἡ ἀληθινή, καὶ ἔχι στὸν κάτω
τὸν κόσμο. «Καρά Κόλι, Χαζίρ ὀλι!». Μὴν τοὺς χα-
ρίζετε τίποτες αὐτοὺς τοὺς σκληρωμένους ἀμαρτω-
λοὺς, λέει ἡ ἀγία ἡ φωνὴ τοῦ Προφήτη. Τοὺς πρέ-
πουνε μεγάλα καὶ φοβιχτὰ βέσανα. Στὸν ἄλλο τὸν
κόσμο τόσο, πῶσα δὲ βράζει. Ἐκεῖ βασανίζονται οἱ
ψυχὲς γιὰ μικρὰ κρίματα. Ἐδῶ εἶναι ποῦ πλερώ-
νουνται οἱ μεγάλες οἱ ἀμαρτίες. Στὰ χέρια σας, ὦ
πιστοὶ, εἶναι δοσμένη ἡ φοβερὴ ἡ ἀγγαρεία, νὰ τοὺς
τυραννήτε τοὺς κολασμένους. Μὴν κοιμάστε, καὶ ἄς
εἶναι καὶ νύχτα. Ὅπου κρουστανάζουν οἱ κολασμέ-
νοι, ἐσεῖς, «Χαζίρ ὀλι!».

Αὐτὰ καὶ ἄλλα τέτοια μοῦ εἶπε τὸ Κόλι πολ-
λὲς φορές. Τώρα ἄκουγα μοναχὰ τὸ μουγκρητὸ, καὶ
ἀνατριχίλα. Ἡ μάνα μου μ' ἔντυνε, κ' ἐγὼ ἄκουγα
τᾶγριεμένο τὸ Κόλι.

Ἄξαφνα, —Ντάγκ! Ντυπάει καὶ τὸ σήμαντρο!
Ἄνάσανε ἡ ψυχὴ μου! Νὰ ποῦ ζοῦσε καὶ κάποιος
ἄλλος στὸν κόσμο ἔξω ἀπὸ τὸ Κόλι! Ὁ γέρος ὁ